

Nr 418.

Av herrar **Holmbäck** och **Nordenson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1952/53 till universiteten och den medicinska undervisningen m.m.

Universitetsberedningen föreslog i andra delen av sitt betänkande att vid vardera av de juridiska fakulteterna skulle finnas sex docentstipendier och ett forskarstipendium, alltså sammanlagt sju stipendier. Proportionen mellan antalet professorer och docenter bleve därigenom i stort densamma som vid andra fakulteter. Den teologiska fakulteten i Uppsala, som liksom den juridiska består av åtta professorer, har också erhållit sju docentstipendier. Uppsala juridiska fakultet har emellertid, trots att den har ett vida större studentantal än den teologiska (772 mot 334), endast fem docentstipendier. Tre av dessa ha funnits av ålder, ett tillkom år 1947 efter motion i riksdagen och ett 1949 efter kungl. proposition.

I sina anslagsäskanden till innevarande års riksdag upptog den juridiska fakulteten i Uppsala ett ytterligare, sjätte, docentstipendium, Fakulteten placerade stipendiet i fråga om angelägenhetsgraden som nr 2 av sina äskanden. Universitetskanslern följde fakulteten, men i propositionen 137/1952 har ecklesiastikministern icke vidtagit någon åtgärd i frågan.

Som bekant ha de juridiska fakulteterna haft att kämpa med mycket betydande rekryteringssvårigheter. Vid ett tillfälle vid början av innevarande sekel stod en juridisk professur ledig i tretton år, därför att man icke kunde få någon kompetent sökande, och fortfarande sökas juridiska professurer endast av en eller två kompetenta sökande. Det urval, som andra fakulteter kunna göra vid professorstillsättningar, är alltså icke eller endast i ringa grad möjligt inom de juridiska fakulteterna. De nackdelar för hela vårt rättsliv, som rekryteringssvårigheterna inom de juridiska fakulteterna innebära, ha statsmakterna under senare år behjärtat: bl. a. ha ett antal doktorandstipendier inrättats vid vardera av de juridiska fakulteterna. Stipendierna ha kunnat besättas, och under senare år har ett ovanligt stort antal avhandlingar ventilerats för juris doktorsgrad.

Ännu är emellertid läget icke tillfredsställande. Fakulteterna måste därför söka förvärva varje nybliven doktor, vars avhandling anses värd docentur. För en doktor med en avhandling av denna kvalitet torde det i regel vara mycket lätt att söka sig över till andra banor med stora framstegsmöjligheter och betydande inkomster. Fakulteterna ha icke råd att icke söka konkurrera om honom.

Rekryteringssvårigheterna inom de juridiska fakulteterna ha varit så

stora, att docentstipendier ofta ha måst stå obesatta. Vid den juridiska fakulteten i Uppsala har det hänt, att samtliga tre docentstipendier saknat innehavare. Att icke antalet docentstipendier vid de juridiska fakulteterna ökats fortare än fallet varit sammanhänger delvis med detta förhållande. I första delen av sitt betänkande avböjde också universitetsberedningen att framlägga ett preliminärt förslag till inrättande av nya docentstipendier vid de juridiska fakulteterna, enär samtliga redan befintliga stipendier ej voro besatta och icke kunde besättas. För närvarande äro emellertid alla fem docentstipendierna tillsatta vid juridiska fakulteten i Uppsala. Under nästkommande läsår väntar fakulteten två doktorsdisputationer, och det är då mycket sannolikt, att fakulteten kommer att sakna medel att vid sig fästa en eller kanske två unga jurister, vilka meriterat sig till docentur, detta trots att de erhållit sin docentkompetens genom statliga stipendier och trots att det vore mycket värdefullt för undervisningen i fakulteten att ha tillgång till flera lärare bl.a. för professorsvikariat. Ännu så sent som innevarande termin har det visat sig svårigheter att erhålla vikarie å en professur, vars innehavare fullgör offentliga uppdrag.

Vi få därför till fullföljande av universitetsberedningens avsikt samt i anslutning till juridiska fakultetens i Uppsala begäran och universitetskanslerns förslag föreslå att vid universitetet i Uppsala från och med budgetåret 1952/53 inrättas ytterligare en e.o. docenttjänst — som bekant ha genom årets riksdagsbeslut docentstipendierna ersatts av e.o. docenttjänster.

Det kan icke invändas mot förslaget att kompetent sökande till stipendiet ännu icke finnes. Det är nämligen av vikt, att fakulteten kan *omedelbart* erbjuda en utkomstmöjlighet åt den, som disputerar vid fakulteten och därvid erhåller docentbetyg. I annat fall kommer han att lämna Uppsala för att söka sin utkomst på annat håll. Möjligheterna torde vara små att sedermera förmå honom att återkomma till Uppsala och de vetenskapliga arbetsuppgifterna. Det kan påpekas att, då riksdagen 1947 och 1949 beviljade anslag till nya docentstipendier, läget var detsamma som nu: någon kompetent sökande fanns icke, men alla docentstipendierna voro tillsatta, och man väntade disputationer för juris doktorsgrad under den närmaste tiden.

Till slut bör ytterligare en synpunkt framhållas. Om tidigare ett docentstipendium icke kunde besättas gick stipendiet till en docentstipendiefond och användes till ändamål, vilket docentstipendierna avsågo att tjäna. I sista hand gick det till universitetets reservfond. Sedan docentstipendierna förvandlats till e.o. tjänster blir förhållandet ett annat. Kan en e.o. docenttjänst icke tillsättas, besparas avlöningen åt statsverket. Förslaget att inrätta en ny e.o. docenttjänst vid juridiska fakulteten i Uppsala innebär därför icke någon statsutgift för annat fall än att den kan besättas med en kompetent person, alltså icke för annat fall än det, som motiverat dess inrättande.

Vi få således hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 137 angående vissa anslag för budgetåret 1952/53 till universiteten och den medicinska undervisningen m.m. ville å staten för Uppsala universitet uppföra ytterligare en e.o. docenttjänst vid den juridiska fakulteten.

Uppsala den 2 april 1952.

Ake Holmbäck.

Harald Nordenson.